
Moder Måne - og M-lyden

En økologivistisk undersøgelse af sammenhængen mellem "Månen" og "moder", påvist gennem m-lyden. Kan man skrive en sådan eksamensopgave, der indeholder en tese med astrologisk relevans, på et universitet? Jeg tog chancen i faget økologivistik på SDU/Odense Universitet hos Jørgen Chr. Bang i 2001.

---

af Franz Michaelis

Denne opgave, som satte moder og måne i forbindelse med hinanden ud fra deres lyd, bestod, og jeg har derfor fortsat arbejdet, hvad man er informeret om på universitetet. Man skal nok være forberedt på, at den første del af undersøgelsen er noget tør og uvant for astrologer, men det drejer sig om at anskue en sammenhæng, der måske kunne være astrologisk, fra en anden videnskab, nemlig lingvistikken.

Hvad er økologivistik?

Jeg vil koncentrere mig om J.Chr.Bang og J.Døørs økologivistik, den såkaldte Odenseskole. Selve termen økologi blev af Ernst Haeckel indført i 1866, og den har så bredt sig fra videnskab til videnskab i den sidste halvdel af det 20. århundrede. Der har siden udviklet sig flere forskellige økologivistiske strømninger, der alle har *det* til fælles, at de ser mennesket i sammenhæng

med dets miljø. De prøver ikke at marginalisere mindretal, men gør tværtimod op med naturvidenskabens endimensionale tænkning og lægger vægt på lighed eller ligevægt, som Alwin Fill siger det:

Die Erde ist Eine Kugel, die irgendwo durch das Weltall fliegt und bis auf die jährliche Sonneneinstrahlung mit dem auskommen muß, was auf ihr ist – weshalb sich die Dinge auf ihr in einem Fließgleichgewicht halten müssen (Vester 1991:27).

“Ökologuistik soll jenes Denken fördern, das zur Erhaltung des Fließgleichgewichts zwischen Mensch, anderen Lebewesen und unbelebter Natur beiträgt.“¹

---

¹ Fill, Alwin, Ökologuistik. Eine Einführung, Tübingen, 1993. S. 134

Tidligere lingvistiske indfaldsvinkler

En blind tro på vilkårlighed (arbitraritet) er noget, som pga. Saussure har præget lingvistikken de sidste hundrede år. Begreberne signifiant (ordet) og signifié (meningen) har under andre navne eksisteret længe før Saussure.

Det blev allerede behandlet hos Platon i Kratylus-dialogen.²

Hos Aristoteles hed begreberne signans og signatum. Der er nogen usikkerhed mht., hvornår disse begreber behandles første gang i sanskritlitteraturen. Man kan dog se, at en af grammatikerne Paninis efterfølgere Patanjali, der havde skrevet de berømte Yoga Sutras, gik stærkt imod arbitraritetsteorien, dvs. teorien om altings vilkårlighed, der diskuteredes 300 år f.Chr. i Indien:

Förhållandet mellan ord och ting (signifiant/signifié, eller shabda/artha som det heter på sanskrit) är en fråga som har stötts och blötts av indiska språkfilosofer i årtusenden. Vissa skolor (t.ex. nyaya) menar att det är arbiträrt, andra (t.ex. mimamsa) att det är

² Leif von der Wehl Mikkelsen Personlig meddelelse 2002

Sprogstamme	Sprog	Måne	Måned
1 Indiske sprog	Sanskrit	Chandra	maasa
2 Indiske sprog	Pali	Candimā	māsa
3 Indiske sprog	Hindi	Chandra	mahina
4 Indiske sprog	Hindi	Chandrama	mahina
5 Indiske sprog	Bengali	Chawndro	mash
6 Indiske sprog	Nepali	Candrama	mahina
7 Indiske sprog	Punjabi	Chandrama	mahena
8 Indiske sprog	Urdu	Chaand	maheena
9 Indiske sprog	Farsi	Mah	mah
10 Indiske sprog	Khower	Mas	mas
11 Indiske sprog	Singhalesisk	Candra	masa
12 Indiske sprog	Kalasha	Mastruk	mastruk
13 Indiske sprog	Nuristani	Mos	mos
14 Indiske sprog	Kurdisk	Mang	mang
15 Indiske sprog	Hindu-Urdu	Chand	mihana
16 Indiske sprog	Pashtu	Spogmai	miasht
17 Indiske sprog	Konkani	Charnem	amaas
18 Indiske sprog	Ishkasmi	Ma	
19 Indiske sprog	Wakhi	Jumah	
20 Indiske sprog	Marathi	Chandramaa	mahina
21 Indiske sprog	Yazghalami	Mast	
22 Indiske sprog	Zebaki	Ilmek	
23 Indiske sprog	Sarikoli	Mas	mas
24 Indiske sprog	Shugni	Mest	
25 Indiske sprog	Sanglici	Dulmik	
26 Indiske sprog	Mujani	Yomgha	
27 Indiske sprog	Yüdgha	Moghoh	
28 Indiske sprog	Romani	Chimutre	chono
29 Europæiske sprog	Indoeuropæisk	Mén	māned
30 Europæiske sprog	Irsk gælisk	Gealach	mi
31 Europæiske sprog	Skotsk gælisk	Gealach	mí
32 Europæiske sprog	Albansk	Hëna	
33 Europæiske sprog	Maltesisk	il-quamar	
34 Europæiske sprog	Jiddisch	Jewone	hoidesch
35 Europæiske sprog	Polsk	Ksiezyc	miesiac
36 Europæiske sprog	Walisisk	Lleuad	mis
37 Europæiske sprog	Katalansk	Lluna	mes
38 Europæiske sprog	Bretonsk	Loar	miz
39 Europæiske sprog	Portugisisk	Lua	mês
40 Europæiske sprog	Galisisk	Lúa	mês
41 Europæiske sprog	Latin	Luna	mensis
42 Europæiske sprog	Italiensk	Luna	mese
43 Europæiske sprog	Bulgarsk	Luna	myesyats
44 Europæiske sprog	Rumænsk	Luna	luna
45 Europæiske sprog	Baskisk	Lune	mesada
46 Europæiske sprog	Fransk	Lune	mois
47 Europæiske sprog	Spansk	Lunä	mes

*essentiellt. Inget är nytt under solen!*³

Saussure går ud fra et tegnbegreb, hvor ord (signifiant) og mening (signifié) begge må være til stede for at skabe en betydning. Her kom jeg til at tænke på, at mantraet 'Om' ikke betegner noget definerbart! Han affejer desuden lydmalende ord som ligegyldige undtagelser og begår således den argumentationsfejl at applicere noget, der er sandt for en delmængde, på helmængden⁴.

Inspireret af bl.a. Wittgenstein, hvor sprog og liv ikke kan adskilles⁵, udviklede Bang og Døør deres økologivistik, der er en reaktion imod Saussures strukturalisme. Det økologiske i sproget viser sig på mange planer. Der er tale om et opgør med det effektive sprog, med en deraf følgende opvurdering af small-talk. Atmosfæren i en samtale er en mindst lige så vigtig faktor som samtalens referentielle indhold.

Det ligger implicit i økologivistikken, at målet

³ Gansten, Martin, Personlig meddelelse fra indolog ved Lunds Universitet. Lund, 2000

⁴ Copi, Irving m. & Cohen, Carl, Introduction to logic. New Jersey, 1994

⁵ Leif von der Wehl Mikkelsen, Personlig meddelelse 2001

Sprogstamme	Sprog	Måne	Måned
46 Europæiske sprog	Fransk	Lune	mois
47 Europæiske sprog	Spansk	Lunä	mes
48 Europæiske sprog	Etruskisk	Masan	
49 Europæiske sprog	Lettisk	Me'ness	menesis
50 Europæiske sprog	Serbisk	Meccec	meccec
51 Europæiske sprog	Gotisk	Mêna	mêna
52 Europæiske sprog	Græsk	Mene	minas
53 Europæiske sprog	Indogermansk	Mênôt	mênôt
54 Europæiske sprog	Lithauisk	Mênulis	menuo
55 Europæiske sprog	Slovensk	Mesec	mesec
56 Europæiske sprog	Tjekkisk	Mesic	mesic
57 Europæiske sprog	Hviderussisk	Luna	Mesiac
58 Europæiske sprog	Ukrainsk	Misiac	Misiac
59 Europæiske sprog	Bosnisk	Mjesec	mjesec
60 Europæiske sprog	Kroatisk	Mjesec	mjesec
61 Europæiske sprog	Frisisk	Moanne	moanne
62 Europæiske sprog	Tysk	Mond	Monat
63 Europæiske sprog	Engelsk	Moon	month
64 Europæiske sprog	Georgisk	mthware	
65 Europæiske sprog	Albansk	Muaj	
66 Europæiske sprog	Afrikaans	Maan	maand
67 Europæiske sprog	Hollandsk	Maan	maand
68 Europæiske sprog	Dansk	Måne	måned
70 Europæiske sprog	Svensk	Måne	månad
71 Europæiske sprog	Nynorsk	Måne	månad
72 Europæiske sprog	Norsk	Måne	måned
73 Europæiske sprog	Græsk	Selene	mene
74 Europæiske sprog	Islandsk	Tungl	mánu_ur
75 Europæiske sprog	Russisk	Luna	Mesiac
76 Finsk-ugriske sprog	Ungarsk	hold	honap
77 Finsk-ugriske sprog	Finsk	Kuu	kuukausi
78 Finsk-ugriske sprog	Estisk	Kuu	kuu
79 Finsk-ugriske sprog	Karelisk	Kuu	kuu
80 Indianske sprog	Hopi	Dawa	
81 Indianske sprog	Maya	Mêstli	mêstli
82 Indianske sprog	Sioux	nutu'teowe	nu'ti
83 Indianske sprog	Inka	Quilla	quilla
84 Indianske sprog	Eskimoisk	tatkresiwok	
85 Indianske sprog	Cheyenne	Taa'ee_e'he	e_e'he
86 Indianske sprog	Cherokee	u do sv no e hi	
87 Malajisk-polynesiske	Tonga		mahina
88 Malajisk-polynesiske	Boinen (tico)	Bolan	bolan
89 Malajisk-polynesiske	Hiligaynon	Bulan	bulan
90 Malajisk-polynesiske	Illongo	Bulan	bulan
91 Malajisk-polynesiske	Indonesisk	Bulan	bulan
92 Malajisk-polynesiske	Balinesisk	Bulan	bulan
93 Malajisk-polynesiske	Tagalog (philipinsk)	buwan	buwan

er at skabe bæredygtige, følsomme og fornuftige kommunikationsformer, ikke på bekostning af hinanden, men med hinanden – i heterogene kulturer. Samtidig gøres der op med krigs- og konkurrenceideologien – det gælder altså ikke om at være de bedste, de rigtigste eller ligge inde med løsningen, men at bevare eller skabe mangfoldighed.⁶

Dette er en udtalelse, der viser, at Bang og Døør har fjernet sig endog særdeles meget fra deres "mere marxistiske periode i 1970'erne".⁷ "Målet", dvs. telos er at skabe noget "med hinanden", og der er således både tale om final tankegang og en idealistisk enhedssøgen, som mere synes at pege på Platon end på Marx. Platon var ganske vist monokausal i modsætning til den dialektiske sprogteori, men det er det finale, der er interessant i denne sammenhæng, dvs. ikke kun en sprogteori fordi, men også en sprogteori for at.

⁶ Lindø, Anna Vibeke, Hvad er økologivistik? Forskergruppen for økologi, sprog og ideologi, Syddansk Universitet, Odense Universitet, 1995. s.8

⁷ Steffensen, Sune, Strukturalisme, Marxisme, Dialektik. In: ELI Working papers no.2, Odense Universitet, Juni 2000. s.43

Sprogstamme	Sprog	Måne	Måned
94 Malajisk-polynesiske	Cebuano (philipinsk)	buwan	himatayon
95 Malajisk-polynesiske	Malajisk	cendera	cendera
96 Malajisk-polynesiske	Hawaii	mahina	mahina
97 Malajisk-polynesiske	Rapanul	mahina	mahina
98 Malajisk-polynesiske	Polynesiske	mahine	mahine
99 Malajisk-polynesiske	Tarawan	makaiña	man
100 Malajisk-polynesiske	Maori (New Zealand)	marama	marama
101 Malajisk-polynesiske	Samoa	masina	masina
102 Malajisk-polynesiske	Gilbertesisk	namaka hina	
103 Malajisk-polynesiske	Tiribati	namakaina	
104 Malajisk-polynesiske	Javanesisk	rembulan	rembulan
105 Malajisk-polynesiske	Tahiti	te avae	
106 Malajisk-polynesiske	Malagaskisk	volana	volana
107 Semitiske sprog	Berber	Ayur	
108 Semitiske sprog	Somali	Bil	
109 Semitiske sprog	Zarma	Handu	handu
110 Semitiske sprog	Gammelt ægyptisk	Jah	jah
111 Semitiske sprog	Algeriet	qamar	
112 Semitiske sprog	Urarabisk	Qma	
113 Semitiske sprog	Arabisk	quamar	shahr
114 Semitiske sprog	Hebræisk	yareakh, levanah	
115 Sino-tibetanske sp	Taiwan	´geu	´quad
116 Sino-tibetanske sp	Tibetansk	Nyima	
117 Sino-tibetanske sp	Mandarin	yueliang	
118 Sino-tibetanske sp	Kantonesisk	yueqao	
119 Altajiske sprog	Tyrkisk	Ai	i, ai, kameri
120 Altajiske sprog	Azerbaidjani	ai, metjab	
121 Altajiske sprog	Turkmenisk	Ay	ay
122 Altajiske sprog	Tungusisk	Biaga	
123 Altajiske sprog	Koreansk	Dahl	
124 Altajiske sprog	Mongolsk	Darigii, daguul	sar
125 Altajiske sprog	Uzbekisk	Oy	oy
126 Altajiske sprog	Japansk	Tsuki	ikkagetsu
127 Altajiske sprog	Kasakstani	Ay	Ay
128 Andre sprog	Gamilaraay (Austral)	Gilay	
129 Andre sprog	Ayapathu (Austral)	Kapi	
130 Andre sprog	Kreolsk	Lalin	mwa
131 Andre sprog	Uw-olkola (Austral)	oykarigand	
132 Andre sprog	Thai	Phra djan	duan
133 Andre sprog	Roviansk	Sidara	sidara
134 Bantusprog (Afrika)	Zulu		inyanga
135 Bantusprog (Afrika)	Keni unn.	Ibaki	
136 Bantusprog (Afrika)	Lumasaaba	kumwesi	
137 Bantusprog (Afrika)	Sumbwa	Kwesi	
138 Bantusprog (Afrika)	Pogoro	Lyezi	
139 Bantusprog (Afrika)	Kutu	mbalamwezi	
140 Bantusprog (Afrika)	Kimochi unn.	Meri	

Dermed ikke være sagt, at økologivistikken på nogen måde skulle lade hånt om det kausale, for den er pga. dialektikken netop funderet i det virkelige sprog i modsætning til Saussures strukturalisme.

M-lyden

En af strukturalismens vigtigste teorier er den postulerede vilkårlighed mellem ord og mening, som allerede forudsatte, at man lukkede øjnene for lydmalende ord, de såkaldte onomatopoietika. Når alt skal forklares i dikotomier (toheder), opstår denne slags logiske fejl.

Om forholdet mellem ord og mening er tilfældigt, eller om der er en dyb sammenhæng, er i virkeligheden snarere et filosofisk, og hvis man forstår begrebet vidt, også et astrologisk spørgsmål, som man tidligere i historien har haft en anden holdning til. Det er simpelthen et spørgsmål om altings sammenhæng, og jeg vil derfor kort nævne nogle af naturfilosoffernes holdning til dette spørgsmål.

Naturen som sprog dukker bl.a. op hos Herder og Goethe (Goodbody, s.10), Herder taler om et ursprog, der efterligner naturens toner, herunder det symbolske sprog, og desuden møder man forestillingen om et naturligt

Sprogstamme	Sprog	Måne	Måned
142 Bantusprog (Afrika)	Dawida	Mori	
143 Bantusprog (Afrika)	Kahe. unn.	Mori	
144 Bantusprog (Afrika)	Lema	Mori	
145 Bantusprog (Afrika)	Mamba unn.	Mori	
146 Bantusprog (Afrika)	Vunjo	Mori	
147 Bantusprog (Afrika)	Pangwa	mwechi	
148 Bantusprog (Afrika)	Mabia	mwedi	
149 Bantusprog (Afrika)	Makonde	mwedi	
150 Bantusprog (Afrika)	Nyiramba	mweeli	
151 Bantusprog (Afrika)	Mkuu	mweeri	
152 Bantusprog (Afrika)	Kamba_kitu	Mwei	
153 Bantusprog (Afrika)	kamba_mach	Mwei	
154 Bantusprog (Afrika)	Matengo	Mwei	
155 Bantusprog (Afrika)	Matumbi	Mwei	
156 Bantusprog (Afrika)	Mpoto	Mwei	
157 Bantusprog (Afrika)	Mweral	Mwei	
158 Bantusprog (Afrika)	Rufuji	Mwei	
159 Bantusprog (Afrika)	Kimbu	Mweli	
160 Bantusprog (Afrika)	Luhya	Mweli	
161 Bantusprog (Afrika)	Ngindo	Mweli	
162 Bantusprog (Afrika)	ndengeleko	mwenyi	
163 Bantusprog (Afrika)	Chuka	Mweri	
164 Bantusprog (Afrika)	Embu	Mweri	
165 Bantusprog (Afrika)	Gwere	Mweri	
166 Bantusprog (Afrika)	Kikuyu	Mweri	
167 Bantusprog (Afrika)	Kiseri	Mweri	
168 Bantusprog (Afrika)	Kiseri unn.	Mweri	
169 Bantusprog (Afrika)	Langi	Mweri	
170 Bantusprog (Afrika)	Meruimento	Mweri	
171 Bantusprog (Afrika)	Merutig	Mweri	
172 Bantusprog (Afrika)	Nyaturucha	Mweri	
173 Bantusprog (Afrika)	Nyaturuwil	Mweri	
174 Bantusprog (Afrika)	Siha	Mweri	
175 Bantusprog (Afrika)	Siha unn.	Mweri	
176 Bantusprog (Afrika)	Tharaka	Mweri	
177 Bantusprog (Afrika)	Manda	mwese	
178 Bantusprog (Afrika)	Ndali	mweshi	
179 Bantusprog (Afrika)	Ndari	mweshi	
180 Bantusprog (Afrika)	Bondei 1	mwesi	
181 Bantusprog (Afrika)	Kisi	mwesi	
182 Bantusprog (Afrika)	Mbunga	mwesi	
183 Bantusprog (Afrika)	Ndamba	mwesi	
184 Bantusprog (Afrika)	Yao	mwesi	
185 Bantusprog (Afrika)	Swahili	mwezi	mwezi
186 Bantusprog (Afrika)	Bende	mwezi	
187 Bantusprog (Afrika)	bondei 2	mwezi	
188 Bantusprog (Afrika)	Doe	mwezi	

sprog, der formidler det sande udtryk.

Goodbody inddeler natursproget i to kategorier:

1 Naturen er et sprog og viser noget ud over sig selv, det være sig transcendens, Gud eller urbilleder (Goodbody, s. 11).

2 Der findes eller fandtes et sprog, et Adamisk ursprog, hvori der bestod en magisk identitet mellem tegnet og det betegnede.

Til grund for romantikernes opfattelse af naturen som et sprog ligger dels Biblens logosbegreb "I begyndelsen var ordet, og ordet var Gud" og dels middelalderens begreb om "naturens bog" (Goodbody, s. 13). Naturens bog fandt sin tydeligste udformning hos Paracelsus, hvis lægekunst tog sit udgangspunkt i, at alle ideer og livsprincipper hos mennesket kunne genfindes som signaturer i naturen. Jacob Böhme, der var stærkt inspireret af nyplatonisk mystik, skrev en bog med titlen "Naturesprachenlehre", der fik stor betydning for natursprogstankegangen. Senere fortsatte Hamann signaturtankegangen og talte om naturen som et chifresprog. Herder ser naturen som hieroglyffer, og hans lære om alle naturområders sympati og analogi med hinanden, der

Sprogstamme	Sprog	Måne	Måned
189 Bantusprog (Afrika)	Kami	mwezi	
190 Bantusprog (Afrika)	Kwere	mwezi	
191 Bantusprog (Afrika)	Luganda	mwezi	
192 Bantusprog (Afrika)	Mwera	mwezi	
193 Bantusprog (Afrika)	Nguungulu	mwezi	
194 Bantusprog (Afrika)	Nyiha	mwezi	
195 Bantusprog (Afrika)	Rungu	mwezi	
196 Bantusprog (Afrika)	Wanda	mwezi	
197 Bantusprog (Afrika)	Wanji	mwezi	
198 Bantusprog (Afrika)	Zaramo	mwezi	
199 Bantusprog (Afrika)	Zigua	mwezi	
200 Bantusprog (Afrika)	Machama	Mwiiri	
201 Bantusprog (Afrika)	Meru	Mwiiri	
202 Bantusprog (Afrika)	Gweno	Mwiri	
203 Bantusprog (Afrika)	Kibosho	Mwiri	
204 Bantusprog (Afrika)	Sonjo	mwobi	
205 Bantusprog (Afrika)	Nyamwezi	ng´weezi	
206 Bantusprog (Afrika)	Sukuma	ng´wezi	
207 Bantusprog (Afrika)	Ntuzu	ng´wezi	
208 Bantusprog (Afrika)	Sambaa	ng´wezi	
209 Bantusprog (Afrika)	Ngoni	nyanga	
210 Bantusprog (Afrika)	Jita	okwesi	
211 Bantusprog (Afrika)	Kilegi	okwesi	
212 Bantusprog (Afrika)	Mkwaya	okwesi	
213 Bantusprog (Afrika)	Rukiga	okwezi	
214 Bantusprog (Afrika)	Runyankore	okwezi	
215 Bantusprog (Afrika)	Runyoro	okwezi	
216 Bantusprog (Afrika)	Runotoo	okwezi	
217 Bantusprog (Afrika)	Zinza	okwezi, omwezi	
218 Bantusprog (Afrika)	Kerebe	okwozi	
219 Bantusprog (Afrika)	Gusii	omotunyi	
220 Bantusprog (Afrika)	Nata	omweri	
221 Bantusprog (Afrika)	Shasha_siz	omweri	
222 Bantusprog (Afrika)	Zanaki	omweri	
223 Bantusprog (Afrika)	Samialugwe	omwesi	
224 Bantusprog (Afrika)	Haya	omwezi	
225 Bantusprog (Afrika)	Losoga	omwezi	
226 Bantusprog (Afrika)	Runyambo	omwezi	
227 Bantusprog (Afrika)	Kiha	ukweezi	
228 Bantusprog (Afrika)	Shubi	ukweezi	
229 Bantusprog (Afrika)	Hangaza	ukwezi	
230 Bantusprog (Afrika)	Kivinza	ukwezi	
231 Bantusprog (Afrika)	Rundi	ukwezi	
232 Bantusprog (Afrika)	Bena	umwedzi	
233 Bantusprog (Afrika)	Pimbwe	umweedi	
234 Bantusprog (Afrika)	Lungwa	umweezi	
235 Bantusprog (Afrika)	Rungwa	umweezi	

er inspireret af nyplatonikeren Plotins emanationslære, fik afgørende betydning for romantikernes forhold til sproget og til hele deres filosofi.

Som en logisk følge af positivismen har enhver sprogforskning i over hundrede år på forhånd afskrevet sammenhænge mellem et ords lyd og dets mening. Der er imidlertid ved at opstå en interesse for, om der alligevel er en sammenhæng, og således har Roman Jakobson beskæftiget sig med George Peter Murdocks undersøgelse af 1072 ord for mor og far, som viste, at mor i 55 % af tilfældene indeholdt m, n eller ng:

*Jørgen Chr. Bang er i færd med at udvikle Jakobsons erkendelse. [...] M er en kropsnær kvalitet (udtales med lukkede læber, stemme, åben næse og fri tunge), som anvendes i betegnelser for "mor", "mad", "mig", "med" osv. Lyden kan laves, mens barnet sutter [...] tilkendegivelse af tilfredshed [...]*⁸

I vidt forskellige religioner og sprogsamfund er det vigtigste religiøse ord "Amen" kristent, "Amin" islamisk, og sluttelig hinduernes og buddhisternes "Om", der alle, uanset om man er ateist eller religiøs, er mere behagelige at fremsige end et ord fyldt med k'er og t'er. "Om" udtales ifølge Patanjali "aum", og han fortsætter:

⁸ Bundsgaard, Jeppe, Internettet. Atom eller fragment, Eli Working paper no.1, Odense, 2000.

Sprogstamme	Sprog	Måne	Måned
236	Bantusprog (Afrika Maragoli)	umweli	
237	Bantusprog (Afrika Ikizu)	umweri	
238	Bantusprog (Afrika Kuria_mago)	umweri	
239	Bantusprog (Afrika Ngoreme)	umweri	
240	Bantusprog (Afrika Suba)	umweri	
241	Bantusprog (Afrika Kuria_tari)	umwesi	
242	Bantusprog (Afrika Nyakyusa)	umwesi	
243	Bantusprog (Afrika Sangu)	umwesi	
244	Bantusprog (Afrika Kinga)	umwetsi	
245	Bantusprog (Afrika Bungu)	umwezi	
246	Bantusprog (Afrika Fipa)	umwezi	
247	Bantusprog (Afrika Hehe)	umwezi	
248	Bantusprog (Afrika Lambya)	umwezi	
249	Bantusprog (Afrika Malila)	umwezi	
250	Bantusprog (Afrika Mambwe)	umwezi	
251	Bantusprog (Afrika Safwa)	umwezi	
252	Bantusprog (Afrika Wungu)	umwezi	
253	Bantusprog (Afrika Namwanga)	um-wezi	

*[...] a-u-m ! er denne modervibration. A er rodlyden, der berører hverken tunge, gane eller læber. U ruller gennem hele gennem hele mundens lydapparat fra munden til læberne. Og endelig repræsenterer M den sidste lyd ved de lukkede læber. [...]*⁹

Det er interessant, at Patanjali netop bruger ordet "modervibration" – 'moder' hedder 'matri' eller 'ma' på sanskrit, hvor måned hedder 'maasa'¹⁰ - og den tydelige betoning af, at det er en behagelig lyd at sige, er også interessant og passer godt med Jakobsons og Bangs teorier. Månen er i Indien traditionelt blevet sat i forbindelse med OM-lyden, hvad jeg ikke her bruger som noget bevis, men kun heuristisk. Det var selvfølgelig muligt at begynde en diskussion af lydens stoffliggørelse, dvs. logos-begrebet, som lever videre i de indiske mantras, men det vil jeg vente med til en anden gang og holde mig til lingvistik og empiri.

⁹ Patanjali, Yoga Sutrās. København, 1968.

¹⁰ Finn Wandahl, Personlig meddelelse 2002

Vi er jo siden positivismens eneherredømme vokset op med, at religion var overtro, men videnskab – den troede vi på. Ved således at relativere videnskabernes "videnskabelighed" og sammenligne dem med religion åbnes der for, at man igen kan tale om emner, som universiteterne har indoktrineret én til at betragte som overtro siden renæssancen. At det på universiteterne mest forkætrede fag, astrologi - og dermed mener jeg både vedisk, tibetansk, hebræisk, kinesisk, japansk, vesterlandsk og oldgræsk astrologi på linie med stort set alle andre astrologiske retninger, bortset fra Maya-astrologien¹¹ knytter moder og måne sammen, vakte imidlertid min nysgerrighed, selvom jeg ikke endnu har gennemført en undersøgelse af 'måne' og 'måned' i Murdock's størrelsesorden.

253 sprog undersøgt

Undersøgelsen omfatter nu måner på 253 sprog, fordelt på alle sprogfamilier. Takket være en database, som Annemette Pedersen har designet til formålet, kan jeg nu opnå langt mere præcise resultater. Ordet for måne er gennemsnitlig på 5,72727272727273 bogstaver. Mine undersøgelser viser foreløbigt, at 'Månen' har former med 'm' på 162 sprog mod forventet 52, og at ordet for måne begynder med 'm' i 109 tilfælde, hvor man statistisk ville have forventet knap 10. de indoeuropæiske sprog, næsten 90% af de afrikanske bantusprog, f.eks. swahili 'mwezi', var i flertal i det malajisk-polynesiske sprogområde, samt også godt repræsenteret på de semitiske sprog arabisk, hvor den hedder 'qamar' med urformen 'qma' og på hebræisk 'levanah' eller 'maowr' (Genesis, vers 14) (her har vi dog også formen yerakh), medens den på urindoeuropæisk hedder 'mén', som går igen i det latinske ord for måned, 'mensis'. Kun den Altajiske og finsk-ugriske sprogfamilie decideret m-fjendtlige. Der er i øvrigt efter mange sprogforskeres mening kun tale om en mærkelig

sammenhængende sprogfamilie af japansk, koreansk, tungusisk, uzbekisk, turkmenisk, tyrkisk, ungarsk, estisk, karelisk, finsk og samisk, og visse sprogforsker mener ydermere, at disse folkeslag har bevæget sig over Bering-strædet og er blevet grundstammen for indianere og eskimoer. Den sino-tibetanske families to hovedsprog mandarin og kantonisk har henholdsvis en form med og en uden 'n' og må derfor betragtes som mere eller mindre neutral. Man kunne her polemisk spørge, om det var rimeligt at medtage så mange bantusprog, når det dobbelte af Afrikas befolkning taler mandarin, hvor ordet for måne ikke indeholder noget 'm', men jeg har i overensstemmelse med økologivistikkens respekt for mindretal truffet det valg at lade de små sprog have den samme ret som de store. De små indianersprog er således meget fjendtlige over for m-lyden. En besynderlig ting i forbindelse med den sino-tibetanske sprogfamilie er, at tibetanernes ord for måne betyder sol hos hopi-indianerne, medens tibetanernes ord for sol betyder måne hos hopi-indianerne. For at vise, at perspektivet ikke forvrænges afgørende i denne undersøgelse, vil jeg først gøre opmærksom på at jeg har ladet Annemette Pedersen, der ikke direkte deltog i undersøgelsen, finde et link til mange sprog, nemlig <http://www.yourdictionary.com/languages.html#table>, og dette har jeg så brugt med de begrænsninger, jeg havde, idet jeg jo ikke kan tale alverdens sprog, endside læse alverdens bogstaver. Jeg kan kun læse latinske og russiske bogstaver. Hvis flere måner har været angivet, har jeg valgt den første, uanset at jeg i tilfældet Hviderusland mistede et 'm' på den måde, men jeg er bekendt med file drawer-effekten og holdt mig derfor til dette princip. Jeg vil medtage en liste over de tyve mest talte sprog i verden, hvor det er ganske tydeligt, at de indoeuropæiske sprog alene sørger for en overvægt af 'm' i måne hos denne verdens sprogbrugere: ('m' er ens med russiske og med vore bogstaver.)

¹¹ Finn Wandahl, Personlig meddelelse, 2002

De mest talte sprog i verden (i millioner)

SPROG	SPROGFAMILIE	MILL.
1 Mandarin	Sino-Tibetansk	900
2 Engelsk	Indoeuropæisk	430
3 Hindi	Indoeuropæisk	320
4 Spansk	Indoeuropæisk	310
5 Russisk	Indoeuropæisk	280
6 Arabisk	Semitisk Arabisk	185
7 Bengali	Indoeuropæisk	180
8 Portugisisk	Indoeuropæisk	175
9 Malay	Malajisk-Polynesisk	140
10 Japansk	Altajisk	125
11 Tysk	Indoeuropæisk	120
12 Fransk	Indoeuropæisk	115
13 Urdu	Indoeuropæisk	88
14 Punjabi	Indoeuropæisk	75
15 Koreansk	Altajisk	68
16 Telugu	Dravidisk	64
17 Italiensk	Indoeuropæisk	63
18 Tamil	Dravidisk	62
19 Marathi	Indoeuropæisk	61
20 Kantonesisk	Sino-Tibetansk	60

Undersøgelsens perspektiver

Går vi tre-firetusinde år tilbage, var moderkulten en almindelig religionsform, og der er noget kvindeligt over det græske udtryk for skæbne, 'moira', og det med moira beslægtede sanskrit-ord 'ma', som også betyder moder. Man kunne pege på den omstændighed, at alle folkeslag var meget afhængige af jorden, ja, den bestemte deres skæbne, og den er gennemgående hunkøn, hvilket forklarer maya'ernes moderkult-orienterede astrologi, som var samtidig med Moderguderne Ishtar og Athargis i Fønicien, men dette vil jeg ikke skrive mere om, da det vil sprænge undersøgelsens rammer, en undersøgelse, der beskæftiger sig med lydlige og ikke grammatiske sammenhænge. Skæbnen blev dengang - i højere grad end nu

- sat i forbindelse med Sol og måne, da astronomi og astrologi, bortset fra visse seere, de såkaldte rishier i Indien, stadig ikke var så avanceret. Det er derfor nærliggende, at månebetydningen allerede ligger i disse kvindelige skæbneudtryk.

Udtrykket sfærernes musik har for længst indlejret sig i vort sprog, og man kan derfor spørge: Er dette en del af den rigtige astrologiske forklaring, er Bangs forklaring om, at M-lydens fortrin skyldes, at den kan siges med lukket mund, hele sandheden, eller er der noget rigtigt i begge forklaringer? Der kunne ganske givet findes andre mere eller mindre sandsynlige forklaringer, og man ville, selvom man accepterede sammenhængen med astrologien, kunne stille spørgsmål som f.eks.: Er der bare tale om, at astrologi bare er en kulturel konvention, som sproget afspejler? Er astrologien, som Plotin siger, kun synkronicitet og ikke årsag og virkning? Er astrologien kun årsag og virkning, eller er den alle tre ting, nemlig kulturel konvention, synkronicitet og årsag og virkning? Eller er den final i hele sit væsen. Det vil kræve en helt ny undersøgelse at gøre rede for astrologiens eidetiske status, og hvilken ontologi den hviler på.

Om M-lyden viser en nærhed til moderen, dvs. 4. hus, eller om m-lyden på forhånd har kædet alle moderens og Månens egenskaber sammen, og derfor må have noget med 4. hus at gøre, er en betragtning, der kun har astrologisk, eller rettere astrovidenskabelig interesse. Det er imidlertid specielt, at det ser ud til, at man kan finde så tydelige lingvistiske træk, der peger på en mulig sammenhæng mellem 'moder' og 'måne' ud fra simpel statistisk optælling.

Hvordan kunne mennesker pludselig tale det samme sprog? Var mennesket et telepatisk væsen? At nogle sprogforskere måske ville tilskrive m-lyden, at sprogene havde et fælles udspring i Afrika, besvarer ikke spørgsmålet, hvorfor man har valgt den samme lyd til måne

og moder. Det var der ikke engang statistisk 4% chance for! Er alt begyndt som onomatopoietika, dvs. lydmalende ord? Er der, som Jacob Boehme, Paracelsus, Herder, Novalis og mange andre siger, et Adamisk ursprog, som røber noget om tingenes inderste væsen? Denne undersøgelse synes at pege på en meget stor sammenhæng!

Denne undersøgelse vil, som sagt, ikke vise noget alene og er derfor en opfordring til andre lingvister om at efterprøve, om der skulle være andre uforklarlige sammenfald end moder og måne. Som med enhver undersøgelse er den ikke færdig, hvad den vel aldrig bliver, da det ville være reduktionistisk at lukke for nye resultater, som måtte dukke op. ●

BILAG :

Måner

(med forbehold for løbende rettelser)

Vist fortløbende side 14-19

Bearbejdet opgave i øko-lingvistik
fra SDU / Odense Universitet

Franz Michaelis er astrolog
cand.mag og exam.art..
samt statsprøvet musikpædagog

CORNELIUS

Tidsskrift for
astrologisk dokumentation og forskning

Udkommer 4 gange årligt
Udgivet af Astrologisk Museum
ISSN 1602-9186

Redigeret i et samarbejde mellem
Astrologisk Museum's dokumentationsafdeling
Dansk Astrologforening's forskningsudvalg

Redaktionens adresse:

Tidsskriftet Cornelius
Astrologisk Museum c/o AstrologiHuset,
Nørrebrogade 66 D, 2200 Kbh N

Redaktionens email:

cornelius@astrologimuseum.dk

I redaktionen er:

Claus Houlberg (ansv.), Franz Michaelis, ,
Annemette Pedersen, Toni Haugen, Jesper Bernth,
Leif von der Wehl

Artikler angiver alene skribentens egen
og ikke nødvendigvis redaktionens holdninger.
Anonyme eller pseudonyme artikler bringes ikke

På hjemmesiderne www.astrologimuseum.dk og
www.astrologforeningen.dk kan enhver hente et
gratis prøvenummer. Tidsskriftet udsendes alene til
medlemmer af disse to foreninger:

Astrologisk Museums Forening

Medlemskab koster 375 kr/år
som indbetales på giro 581-9059

Dansk Astrologforening

Medlemskab koster for
fagmedlemmer (MDA) 650 kr/år
associerede medlemmer 350 kr/år
pensionister 200 kr/år
som indbetales på giro 631-1024